

مهمانی کاج‌ها

خیابان میرزا شیرازی را از گذشته به بورس اسباب‌بازی و عروسک می‌شناسند. این محدوده در روزهای اول ژانویه تبدیل می‌شود به بازار کریسمس. هموطنان ارمنی زیادی در این منطقه ساکن هستند. در نخستین روزهای سرد زمستان با قدم زدن در این خیابان بوی قهوه و گوکی‌های تزئیلی کریسمس را حس می‌کنید. روزهایی چراغ‌های پرزرق و برق درخت‌های کاج تزئین شده حال و هوای این خیابان را حسایی متفاوت می‌کند. میرزا شیرازی از آن جمله خیابان‌های مرکز تهران به شمار می‌آید که بخشی از بافت روزهای اول شکل‌گیری را حفظ کرده‌است و معماری قدیمی و ساختمان‌های ۲ طبقه آجری با نماهای سنگ سفید و سیمان خاکستری هنوز در آن دیده می‌شود.برای یک گشت و گذار متفاوت در شب‌ها و قدم زدن در این خیابان پیشنهاد می‌شود.

روز هفتم

گردشگری ادیان

میزبانی تهران از بیرون‌اندین آسمانی مثل زرتشتیان، مسیحیان، یهودیان و... بیشینه‌دیرینه دارد و بسیاری از آنها در محله‌های مختلف پایتخت سکونت داشته و همچنان هم‌ساک هستند. در این سال‌ها سازهای شناخته‌شده‌ای را طراحی کرده‌اند و سنگ‌های کافه‌ها و قنادی‌های متعددی را گذاشته‌اند و برای عطا و نیاپیش‌هم به خیابان‌های از جمله سی‌تیر می‌رفتند و در کنار مسلمانان با صلح و آرامش روزگار می‌گذرانند. در گذر زمان برخی از خانه‌های اقلیت‌های مذهبی به موزه و گالیه تبدیل و حتی این روزها امکان حضور گردشگران در کلیساها و آتشکده‌ها فراهم شده‌است. به پناهه ولادت حضرت مسیح (ع) و آغاز سال نو میلادی ۲۰۲۳، جایگاه‌های گردشگری سایر ادیان الهی در تهران را در صفحات بیشتر و مرور کرده‌ایم.

کلیسای تادئوس و بارتولومئوس مقدس

نشانی: خیابان مولوی، چهارراه مولوی، بازار حضرتی، کوچه ارمنه

راه‌های دسترسی: اتوبوس ایستگاه مولوی مترو ایستگاه مولوی
روژها و ساعت فعالیت: روزها و ساعت فعالیت: ۹ تا ۱۷
جمعیت‌ها از ساعت ۹ تا ۱۷: ۱۳۷۸
امکانات رفاهی: نمازگاه، کافه، آنداز

امکان عکاسی: دارد
سال ساخت: ۱۷۸۸ میلادی
زمان و شماره ثابت ملی: ۰۲۱۳۷۸
شماره: ۲۵۰۰

معرفی: کلیسای تادئوس و بارتولومئوس مقدس نخستین کلیسای ارمنی و مسیحی تهران است که توسط ۱۰ خانواده ارمنی که به دستو فتعلی‌شاه قاجار از جلفای اصفهان برای انجام امور شیشه‌گری کاخ‌های سلطنتی به تهران آمده بودند، ساخته شد.

یادگار زندگی

بنای این کلیسا از نظر معماری شباهت زیادی به کلیساهای ارمنه جلفای اصفهان دارد و مربوط به دوران زندگی می‌شود. کلیسا نیز بنایی یک طبقه است که از حیاط، تالار مراسم، ایوان، ورودی به تالار، اتاق گوشه جنوب شرقی تالار و فضای نیمه‌بازی در شرق تالار تشکیل شده‌است. وست محوطه کلیسا به همراه حیاط و اتاق‌ها به ۲۵۰ مترمربع می‌رسد و مساحت بنای کلیسا ۵۰ مترمربع است. مصالح به کار رفته در بنای این کلیسا خشت و آجر، بار کلیسا از کاهگل، درها و پنجره‌ها همگی از چوب است. کلیسا هم پلاتی مستطیلی دارد و محراب کلیسا در شرقی‌ترین قسمت تالار و به‌صورت ایوانی در داخل تالار قرار گرفته‌است.

جاذبیت‌های خاص

یکی از جاذبیت‌های این مجموعه را می‌توان سقف بنا دانست که از خارج مسطح بوده و از داخل توسط ۴۰ ستون اصلی به دیوارهای محراب و ۲ ستون متکی می‌شود. در مرکز سقف و منتهی‌الیه هم قوس‌های گنبدی بسیار کوچکی با چند نورگیر قرار دارد. در سال ۱۳۴۸ شمسی در زمان رنگ کردن دیوارهای کلیسای تادئوس و بارتولیمئوس، گچ دیوارها فرو ریخت و نقاشی‌هایی شامل گل و گیاه و پرندگان، تصاویری از سفرای روسیه و انگلستان، اسکندر، شاهزاده

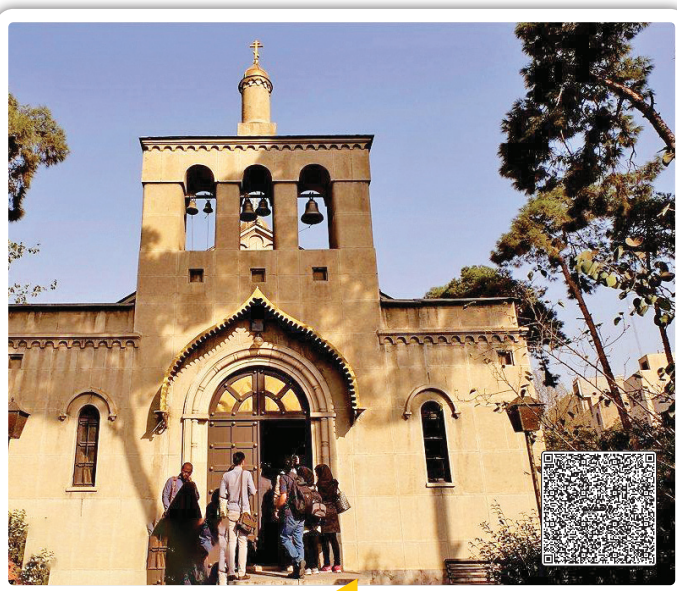
گرچستان و ... زیر گچ پدیدار شد. نقاشی‌هایی که با رنگ و روغن روی دیوارها به تصویر کشیده شده بودند.

معرفی: سال‌هاست خیابان میرزا شیرازی به‌عنوان باتوق گردشگری ارمنه و سایر شهروندان، به‌خصوص موقع کریسمس و سال‌وی میلادی شناخته می‌شود.

بعضی عبادتگاه‌های اقلیت‌های دینی شرایطی را برای بازدیدگردشگران فراهم کرده‌اند

کلیساگردی در پایتخت

✓ **مهدیه نقوی‌راد**

پایتخت ایران شهری پر رمز و راز است که کوچه‌ها و خیابان‌های قدیمی آن حرف و حدیث‌های گفته و نشنیده زیادی دارد؛ محل‌هایی که همچنان سر بر آسمان می‌سایند و از گذرند روزگار محفوظ مانده‌اند. کافی است یک روز را برای قدم‌زدن در محله‌های قدیمی تهران وقت بگذارید و این بار بازدید از مجموعه‌های مذهبی ادیان مختلف را در کوچه پس‌کوچه‌های تاریخی تهران انتخاب کنید. گفته می‌شود حدود ۳۰ کلیسا و کلیسه در پایتخت وجود دارد. کلیساها متعلق به شاخه‌های مختلف مسیحیت اعم از آرتودکس، آسوری، ارمنه، پروتستان، کاتولیک و... هستند.

نیکلای مقدس

نام تزار بر سردر کلیسا

نیکلای مقدس آخرین تزار روسیه است که به‌همراه خانواده‌اش توسط پلشویک‌ها کشته می‌شود. کلیسای ارتدوکس او را به‌عنوان یکی از قدیسان می‌شناسد و به‌وی لقب «نیکلای قدیس رنج کشیده» را داده‌است. آنها برای بزرگداشت تزار روسیه و زنده نگه‌داشتن نام وی اسم کلیسا را نیکلای گذاشتند.

معماری روسی در پایتخت

سبک معماری کلیسای نیکلای مقدس با وجود رنگ‌ها، طاق‌ها، محراب، نقاشی‌ها و همچنین پنجره‌های رنگی شباهت زیادی به کلیساهای روسی دارد. برخی از اشیای بارز شی که در کلیسا به چشم می‌خورند، بعد از تخریب کلیسای زرگنده در سال‌های حکومت کمونیستی استالین، توسط مهاجران روس به ایران آورده شده‌اند. به‌دلیل خشک‌شدن چاه آب کلیسا، باغ کلیسا هم خشک شده‌است. یکی از قبرستان‌های ارتدوکس‌های ایران نیز در کنار این کلیسا قرار دارد.

معرفی: کلیسای جامع سنت نیکلای مقدس پس از مهاجرت روس‌ها به ایران، مامن و معبد اصلی مسیحیان ارتدوکس شرقی است. این کلیسای از انقلاب برای مدتی تعطیل شد اما در سال ۱۹۹۵ با اعزام اسقفی از مسکو دوباره فعال شد و اکنون مراسم خاص مسیحیان در آن برگزار می‌شود.

نشانی: خیابان شهید فتح، بعد از خیابان طالقانی، کوئ عطار

معرفی: کلیسای انجیلی بطرس مقدس از عبادتگاه‌های مسیحیان ارمنی است که توسط معمار گرگی به نام رزق در طول ۷ سال (از سال ۱۳۳۳ تا ۱۹۴۱) به سبک کلیساهای یونان به شکل چهارگوش و با تلفیقی از معماری یونان باستان و بیژانس ساخته شد.

نشانی: فردوسی، خیابان جمهوری، خیابان سی‌تیر

کلیسایی باسقف شیروانی
ساختمان کلیسای انجیلی بطرس مقدس پلان مستطیلی شکل با ابعاد ۲۵در ۵متر دارد و ارتفاع دیوارهایش به ۱۱ متر می‌رسد که با مصالح خشت و آجر ساخته شده‌است. برای پوشش داخلی دیوارهای کلیسا از گچ استفاده شده و پوشش خارجی سقف کلیسا هم شیروانی است. به همین دلیل هرگز دشمنی در ابتدا با نمای متفاوتی مواجه می‌شود؛ به‌ویژه که به غیر از دیوار شمالی نور از تمام دیوارهای کلیسا وارد می‌شود.

محل دوره‌می کراه‌ای

در کلیسای بطرس مقدس برای تأمین آب مورد نیاز برای نخستین بار در ایران چاه آرتزین حفر شد. ارمنه و آشوریان هم در جلسه‌های تشکیل شده شرکت می‌کردند. اکنون تعداد کمی از ارمنه و کره‌ای‌های ساکن در این مکان گرد هم جمع می‌شوند. به همین دلیل این کلیسا به‌دلیل حضور مسیحیان کراه‌ی در آن به کلیسای بریتیری کراه‌ها معروف است. آنها روزهای جمعه به این کلیسا مراجعه می‌کنند و این‌ها خود را به‌جامی‌اورد.

نشانی: خیابان میرزا شیرازی

راه‌های دسترسی: اتوبوس ایستگاه مطهری-میرزا شیرازی مترو ایستگاه میرزا شیرازی

نوع فعالیت: اسباب‌بازی، خوراکی و لوازم تزئینی

امکانات رفاهی: رستوران، کافه، شاپ، بوستان محلی

پارکینگ: ندارد

نشانی: خیابان انقلاب، خیابان فرست (موسوی)، پلاک ۹

راه‌های دسترسی: اتوبوس، اتوبوس‌های بی‌آبی میدان آزادی مترو، فردوسی

امکانات رفاهی: پارکینگ، فروشگاه‌های مواد غذایی و کافه و رستوران، درعبار اطراف کلیسا

نشانی: خیابان گریه‌خانی، ابتدای جنوب شرقی چهارراه طالقانی

معرفی: کلیسای ارتدوکس یونانی از زیباترین کلیساهای شهر تهران به‌شمار می‌آید که توسط معمار گرگی به نام رزق در طول ۷ سال (از سال ۱۳۳۳ تا ۱۹۴۱) به سبک کلیساهای یونان به شکل چهارگوش و با تلفیقی از معماری یونان باستان و بیژانس ساخته شد.

نشانی: خیابان شهید فتح، ضلع جنوب شرقی چهارراه طالقانی

تجسمی از معبد آتن در تهران
زیبایی کلیسای ارتدوکس یونانی حتی گردشگران خارجی را متعجب می‌کند چون نیم‌ستون‌ها و پله‌های کلیسا که به جایگاه اصلی ختم می‌شوند، تجسمی از معبد پارتئون آتن را در ذهن متبادر می‌کنند و در داخل کلیسا نقاشی‌های بسیار زیبایی از حضرت عیسی به چشم می‌آید.

جایگاه آسمانی وزمینی

سالن کلیساهای ارتدوکس دوسطح دارند؛ سطح اول، جایگاه آسمانی که در بالاترین قسمت سالن و سطح پایینی، جایگاه زمینی که در پایین سطح اول قرار گرفته‌است. سطح آسمانی کلیسا متعلق به بزرگان دین یعنی علما و کشیشان و جایگاه زمینی نیز متعلق به بیروندان است. به همین دلیل در این مکان گرد هم جمع می‌شوند. به همین بسیار مجلل از سنگ مرمر سفیدست که جایگاه نخستین کشیش‌هاست. جایگاه آسمانی و جایگاه زمینی این کلیسا نیز به‌وسیله سه پله مرمرین از هم جدا می‌شوند.

نشانی: خیابان مجیدیه

راه‌های دسترسی: اتوبوس، بزرگراه شهید سلیمانی ایستگاه ایستگاه میرزا شیرازی مترو، سربسبز

نوع فعالیت: پوشاک، لوازم خانگی، خوراکی

امکانات رفاهی: رستوران، کافه، شاپ

پارکینگ: ندارد

نشانی: خیابان انقلاب، خیابان فرست (موسوی)، پلاک ۹

راه‌های دسترسی: اتوبوس، اتوبوس‌های بی‌آبی میدان آزادی مترو، فردوسی

امکانات رفاهی: پارکینگ، کافه و رستوران، کافه در اطراف کلیسا

نشانی: خیابان گریه‌خانی، ابتدای خیابان استاد نجات‌اللهی

معرفی: کلیسای سرکیس مقدس یکی از معروف‌ترین و بزرگ‌ترین به‌شمار می‌آید که توسط معمار گرگی به نام رزق در طول ۷ سال (از سال ۱۳۳۳ تا ۱۹۴۱) به سبک کلیساهای یونان به شکل چهارگوش و با تلفیقی از معماری یونان باستان و بیژانس ساخته شد.

نشانی: مجیدیه، خیابان ۱۹متری اول، خیابان شهید همای، کوچه جمشید، رویان

کلیسایی با گنبد ۱۶ ضلعی
کلیسا یک گنبد ۱۶ ضلعی در بالای مرکز نمازخانه با نورگیرهای بزرگ و دو برج گنبدی برای ناقوس‌خانه دارد. دیوارهای خارجی بنای کلیسا هم با سنگ مرمر سفید و دیوارهای داخلی و سقف با گچ پوشانده شده‌اند. در زمان جنگ تحمیلی با اصابت موشک، بخشی از کلیسا آسیب دید و مدتی تعطیل شد. سپس با مرمت بخش‌های آسیب‌دیده، کلیسا دوباره در سال ۱۳۶۲ شمسی فعالیت خود را از سر گرفت. در سال ۱۳۹۱ شمسی نیز یک‌بار دیگر کلیسا مرمت شد.

یادبود شهدای ارمنه در کلیسا

یکی از دلایل اهمیت کلیسای سرکیس برای ارمنه مقیم ایران، یادمان نسل کشی ارمنه‌است؛ سازه‌ای ساخته‌شده از مرمر سفید با ارتفاع ۲۱۵ متر که به‌عنوان یادبودی برای ۱۹۱۵ شهید ارمنی در محوطه بیرونی کلیسا ساخته شد و هر سال در آن مراسم سالگرد برای کشته‌شدگان با حضور ارمنه برگزار می‌شود. در کنار سازه یادبود نسل‌کشی ارمنه، مقبره اسقف فقید ارکاک مانوکیان قرار دارد. او خلیفه پیشین ارمنه تهران بود و ارمنیان برای او احترام بسیاری قائل هستند.

معرفی:

مجیدیه از جمله محله‌های قدیمی شمال شرق پایتخت است که به دو بخش شمالی و جنوبی تقسیم می‌شود.

نشانی: خیابان مجیدیه

راه‌های دسترسی: اتوبوس، بزرگراه شهید سلیمانی ایستگاه ایستگاه میرزا شیرازی مترو، سربسبز

نوع فعالیت: پوشاک، لوازم خانگی، خوراکی

امکانات رفاهی: رستوران، کافه، شاپ

پارکینگ: ندارد

نشانی: خیابان مصطفی خمینی، کوچه سردی، کوچه بردان برهنه، کوچه سردی، کوچه حکیم، بی‌ست‌چهارم

راه‌های دسترسی: اتوبوس، اتوبوس‌های پارسان-شوش مترو ایستگاه مولوی-متروی پارسان

امکان عکاسی: دارد

نشانی: مجیدیه، خیابان ۱۹متری اول، خیابان شهید همای، کوچه جمشید، رویان

معرفی: زمین ساخت کلیسا با کمک‌های مالی ارمنه ساکن محله مجیدیه از طریق شورای خلیفه‌گری ارمنه تهران مقرر خریداری شد. هزینه کامل ساخت کلیسا را نیز فرد خیری به‌نام «ارگریگور ملیکیان» پرداخت کرده‌است.

نشانی: مجیدیه، خیابان ۱۹متری اول، خیابان شهید همای، کوچه جمشید، رویان

بزرترین میان‌اطراف ۳
رگته می‌شود بنای این کلیسا بسیار مقاوم حتی در برابر زلزله ۱۰ ریشتری است. گریگور لوساووریچ نخستین رهبر دینی ارمنه بود که در سال ۲۰۲ میلادی در نتیجه تلاش‌های او، قسمت مجزا تشکیل شده‌است؛ بخش اول عبادتگاه، بخش دوم محل نگهداری اتم ۱۸متر آرائه‌شده، طرح مهدیس جوانی به‌نام ژریرا بر سیمونیان انتخاب شد. طرح سیمونیان با تغییراتی به‌اجرا آمد و در چهارده ژانویه سال ۱۹۸۲ میلادی (۱۳۶۲ شمسی) به‌دست اسقف اعظم ارکاک مانوکیان تقدیس شده و از آن تاریخ تاکنون کلیسا فعال است.

کلیسایی مشابه در ارمنستان

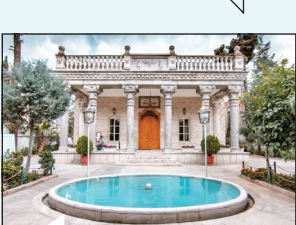
در هر گوشه‌ای از این کلیسا جاذبیت‌هایی دیده می‌شود. به‌ویژه آنکه گفته می‌شود ابعاد گنبد آن شباهت بسیاری به کلیسای هر پیسمه مقدس (واقع در شهر اجماتزین ارمنستان) دارد با نمای سیمایی با گل‌های سنگی جلوه‌ای خاص به‌این‌مکان داده‌است. کلیسا توسط هیأت‌انمائی منتخب شورای خلیفه‌گری ارمنه اداره شده و اعضای هیأت به‌صورت افتخاری همکاری می‌کنند.

مسیحیان مجیدیه سال‌هاست که در این منطقه زندگی می‌کنند. این محله یکی از بهترین جشن‌های کریسمس تهران را بر گزار می‌کند. مردم مسیحی مجیدیه با شوری عجیب و قابل احترام از روزها و هفته‌ها قبل مشغول تدارکات مربوط به سالروز تولد حضرت عیسی مسیح (ع) می‌شوند. خیابان ۱۶متری اول مجیدیه و سواره ارمنه محلی است برای بازدید روزهای قبل از سال نو میلادی و گشت و گذار در مغازه‌های شاد و جنب و جوش مردم. مغازه‌هایی که پر و خالی می‌شوند و شهروندان با دست پر و لبخندی پر لب بیرون می‌آیند و راهی مغازه بعدی می‌شوند.

• ویژه‌نامه روز هفتم
• دی ۷ ۱۴۰۲
• شماره ۲۷

آتشکده آدریان

نشانی: خیابان جمهوری، خیابان سی‌تیر

راه‌های دسترسی: اتوبوس، بی‌نقاط مترو، سربسبز فردوسی

روژها و ساعت فعالیت: هر روز، به غیر از دوشنبه‌ها از ساعت ۹ تا ۱۷

امکانات رفاهی: نمازگاه، کافه، مکانی برای استراحت

امکان عکاسی: سال ساخت: ۱۳۳۳ شمسی

شماره بازدید: زمان و شماره ثابت ملی: ۰۲۱۳۷۸

شماره: ۷۴۴۴

معرفی: ساخت بنای این مکان مقدس را ارباب کنسودر لوازخ دوره قاجاریه به کمک زرتشتیان ایران و هند به پایان رساند. او در یادداشت‌های خود گفت ساخت این معبد را نبود عبادتگاه برای حدود ۵۰۰ نفر مانده و کشاورز زرتشتی تهران ذکر کرده‌است.

آتشی که خاموش نمی‌شود

کیخسرو و برای ساخت نیایشگاه تهران از بهرام‌بیکاری یکی از زرتشتیان بمبئی کمک گرفت. بیکاجی نیز، هم برای ساخت آتشکده هم نگهداری آن از زرتشتیان بمبئی کمک جمع‌آوری کرد. در مرکز این بنا آتشی هزاران ساله وجود دارد که از سال ۱۲۹۶ خورشیدی برای نیایش زرتشتیان در این مکان قرار داده شده‌است. انواع مراسم زرتشتیان در آتشکده آدریان برگزار می‌شود. در سال ۱۳۸۷ مدیریت این عبادتگاه به انجمن موبدان تهران واگذار شد. در حال حاضر مدیریت این آتشکده به کمیسیون مذهبی، آموزشی، فرهنگی و ورزشی انجمن زرتشتیان تهران محول شده‌است. رویدادهای مهمی مانند آیین‌های گذشتگان (سوم، چهارم، دهه، روزه، سال)، دعای ادریبهشت، مراسم نوروز و مراسم عروسی زرتشتیان در اینجا برگزار می‌شود.

معماری بی‌نظیر

از بدو ورود، ساختمان اصلی مانند مرواریدی زیبا در وسط این محوطه خودنمایی می‌کند، سمت راست درب اصلی خانه آدریان، پله‌هایی است که به فضای دوم منتهی می‌شود که بخش خانه‌داری آدریسان در آن قرار دارد. در سمت چپ درز زینت‌گاه آدریان قرار دارد که مسئولیت انجام هماهنگی‌های لازم برای بازدید از آدریان را بر عهده دارد. موبدان نیز در آتشکده حضور دارند تا گردشگران را راهنمایی کنند. فضای داخلی آتشکده از ۳ قسمت مجزا تشکیل شده‌است؛ بخش اول عبادتگاه، بخش دوم محل نگهداری اتم ۱۸متر آرائه‌شده، طرح مهدیس جوانی به‌نام ژریرا بر سیمونیان انتخاب شد. طرح سیمونیان با تغییراتی به‌اجرا آمد و در چهارده ژانویه سال ۱۹۸۲ میلادی (۱۳۶۲ شمسی) به‌دست اسقف اعظم ارکاک مانوکیان تقدیس شده و از آن تاریخ تاکنون کلیسا فعال است.

